

Lectuurbegeleiding voor mentaal gehandicapten

1 januari 1985

Auteur: Fons Valvekens

Volume: 15

Nummer: 1

Pagina's: 37-41

Documenten

- [vonk_jrg15_005.pdf](#)

lectuurbegeleiding voor mentaal gehandicapten bij de start van de lectuurbegeleidingsorganisatie corbib werd ondermeer geopteerd voor een project onder de titel lectuurbegeleiding voor volwassen licht en matig mentaal gehandicapten in het kader van dit specifieke project lag het voor de hand dat we beroep deden op toemeka omdat ook van hieruit reeds geruime tijd plannen bestonden om een deel van de werking toe te splitsen op lectuurbegeleiding voor mentaal gehandicapten vanaf het prille begin van dit project bestond er reeds een hecht samenwerkingsverband met deze organisatie toe meka staat voor toegankelijkheid van de media voor kansarmen het is een dienstencentrum voor begeleiding en vorming van volwassen licht en matig mentaal gehandicapten met als specifieke invalshoek de media de ideeën rond de verdere uitwerking van het project zijn dan ook uit deze samenwerking gegroeid de grondgedachte van waaruit het project vertrekt is het werken aan de toegankelijkheid van de samenleving voor hen die door het grillige spel van de natuur niet voor vol worden aangezien die door hun handicap nog al te gemakkelijk worden uitgesloten uit het samenlevingsgebeuren meer specifiek door te werken aan de inhoudelijke toegankelijkheid van het boek de cassette het toneelstuk de film willen we een grotere toegankelijkheid van de maatschappij bekomen waar willen wij naartoe wij stellen vast dat er geen geschikte lectuur bestaat voor volwassen mentaal gehandicapten dat er nog steeds moet gezocht worden naar methoden om de media actief te leren gebruiken en dat er vanuit verschillende hoeken geïsoleerde pogingen gedaan worden om hieraan te werken in het kader van dit project moeten we er ons op toeleggen om zoveel mogelijk informatieve bronnen aan te boren en om zoveel mogelijk beroep te doen op diensten die er toe kunnen bijdragen onze doelstellingen te realiseren bij dit alles steeds in het achterhoofd houdend dat werken aan toegankelijkheid van de media een diepe en zinvolle betekenis krijgt als we willen geloven in de positieve creatieve mogelijkheden van de mentaal gehandicapten lezen kijken luisteren is een recht voor iedereen dus ook voor de volwassen mentaal gehandicapte wij moeten er ons meer bewust van worden dat het openbaar bibliotheekwerk voor iedereen is bedoeld

dus ook voor kansarme groepen. In 1985, 15de jg nr 1 37 de bedoeling van het project is enerzijds de mentaal gehandicapten leren genieten van lectuur en audiovisuele mogelijkheden waardevolle boodschappen die erin vervat zitten toegankelijk te maken anderzijds moeten bibliotheken zelf inhoudelijk toegankelijk gemaakt worden door aangepast onthaal en begeleiding van mentaal gehandicapten te kunnen verzekeren en door aangepaste lectuur en audiovisuele materialen ter beschikking te stellen we willen expliciet stellen dat licht mentalen zeker ook niet mogen vergeten worden met als logische consequentie dat lectuurbegeleiding ook kan bekeken worden als lees- of schrijfvetering in de toekomst is het dan ook niet ondenkbaar dat de link gelegd wordt naar alfabetiseringsprojecten samenwerking om daadwerkelijke resultaten te bereiken dringt een gecoordeerde werking zich op door o.a. de oprichting van een landelijke werkgroep kan er gewerkt worden aan de vooropgestelde doelstellingen de landelijke werkgroep wil de verschillende initiatieven vanuit die coördinatiefunctie stimuleren begeleiden en uitdiepen daardoor wordt tevens de mogelijkheid gecreeerd om nieuwe initiatieven op te zetten daartoe wordt gewerkt aan samenwerkingsprojecten tussen instellingen organisaties en bibliotheken de aanzet na het formuleren van de doelstellingen werd er overgegaan tot het uitwerken ervan er ging nog heel wat voorbereiding vooraf aan de oprichting van de landelijke werkgroep via een beperkt praktijkonderzoek enerzijds naar bibliotheken anderzijds naar instellingen probeerden we te achterhalen wat er al aan vormen van lectuurbegeleiding voor mentaal gehandicapten bestond tevens wilden we vernemen welke noden en behoeften er ter zake leven en op welke concrete projecten rond inhoudelijke toegankelijkheid van de lectuur en rond het actief werken in de bibliotheek met mentaal gehandicapten zouden kunnen opgezet worden eveneens werden er langs deze weg kandidaten geworven voor de landelijke werkgroep er werd een selectie gemaakt naar instellingen op basis van een eerder door toemeka georganiseerd onderzoek in de buurt van deze instellingen werden bibliotheken gecontacteerd de gegevens van het onderzoek naar bibliotheken en instellingen hebben een zicht gegeven op de ideeën die er leven de verwachtingen naar dienstverlening toe en de knelpunten die de bibliothecarissen of instellingsmensen ondervonden of voorzien 38 de werkmodellen keuzelijst boeken over mentaal gehandicapten 1 door k c l b corbib werd een keuzelijst uitgewerkt met boeken over mentaal gehandicapten om de beeldvorming bij het grote publiek te bevorderen kan deze keuzelijst veel dienst bewijzen hij bevat een honderdtal titels met korte annotaties en een moeilijkheidscode prof dr van walleghem zorgde voor de wetenschappelijke begeleiding keuzelijsten van boeken voor de doelgroep 2 het blijkt overduidelijk dat er een schromelijk tekort is aan geschikt boekmateriaal voor volwassen mentaal gehandicapten bovendien bestaat er geen enkele aanwijzing over de bruikbaarheid van bestaand materiaal voor de doelgroep de aanduiding makkelijk lezen bevindt zich nog in het beginstadium en beantwoordt trouwens niet helemaal aan het hier gesteld probleem er werd dus besloten bestaand materiaal uit te testen op zijn bruikbaarheid voor de doelgroep om het terrein wat overzichtelijker te maken werd een thematische keuze gemaakt zo ontstond de testlijst natuurboeken de lijst wordt door begeleiders in instellingen uitgetest zodat we komen tot een aangepaste keuzelijst

eenzelfde procedure wordt voorbereid rond het thema levens en relatieproblemen creatief werken met eigen materiaal mede door het gebruik van aangepast materiaal zochten de begeleiders in instellingen naar andere middelen vanuit de ervaringswereld van de mentaal gehandicapten werd gewerkt aan zelfgemaakte tijdschriften fotoboeken en plakboeken dit materiaal en vooral de ervaringen worden geregeld uitgewisseld bibliotheekbezoek in overleg met de bibliothecaris worden de mentaal gehandicapten op aangepaste wijze vertrouwd gemaakt met de bibliotheek hiermee willen we bereiken dat ook voor hen de bibliotheek toegankelijk wordt boekenspel omdat het boek voor mentaal gehandicapten een niet zo evident gegeven is kan een goed uitgewerkte kennismaakingsformule hen dichterbij het boek brengen vertrekkend van een leestafel waaruit ze vrij een keuze kunnen maken wordt via een gesprek hun keuze gemotiveerd belangrijk is hierbij dat de doelgroep zelf met boeken leert omgaan en dat de bibliothecaris en de begeleider heel wat ervaring opdoen met tot hun keuze en hun omgang met boeken leesclub een eenvoudig verhaal dat hen aanspreekt dient als uitgangspunt voor een gesprek dat leidt tot verdere expressieve verwerking deze methode legt de band tussen leestafel en hun meestal spontane neiging naar motorisch uitdrukken van hun ideeën en gevoelens kadervorming voor de begeleiders en de bibliothecarissen worden vormingsdagen georganiseerd waarop het medium lectuur als vormingsmiddel voor mentaal gehandicapten wordt toegevoegd en aangeleerd het feit dat men uit ervaring van anderen de ruime mogelijkheden leert ontdekken maakt dat deze vormingsdagen veelal een uitnodiging betekenen voor wie er nog niet mee bezig was om de sprong naar werken met lectuur te wagen de bibliothecarissen ontdekken er de mogelijkheid om in hun bibliotheek ook aan deze doelgroep ruimte te bieden besluit werken met lectuur bij volwassen mentaal gehandicapten lijkt voor de buitenstaander nog vaak een contradictie de experimenten waarover we kunnen oordelen bewijzen duidelijk dat er ongekende kansen in schuilen voor vorming en integratie we zijn ervan overtuigd dat we hiermee nog maar in een beginstadium zitten uit de eerste experimenten groeiden nieuwe initiatieven en de mogelijkheden zijn nog ver van uitgeput de eerste stap is gezet op een terrein dat al te lang verwaarloosd werd fons valvekens directeur corbis christelijke organisatie voor begeleiding van de bibliotheekgebruiker pa katholiek centrum voor lectuurinformatie en bibliotheekvoorziening mutsaertstraat 32 2000 antwerpen noten 1 de keuzelijst nederlandstalige uitgaven over mentaal handicap ten samengesteld door prof dr m van walleghem marita de sterck en nicole van sandt is te verkrijgen bij k c l b mut 40 saertstraat 32 antwerpen tel 03 232 77 94 2 die keuzelijst natuurboeken voor moeilijke lezers samengesteld door nicole van sandt en marita de sterck is te verkrijgen op het secretariaat van de vzw centrale dienst toemeka maria there siastraat 36 3000 leuven tel 016 23 01 03 41